

Naslov: Gledališče

Avtor: Anja Radaljac

Rubrika/Oddaja: KULTURA

Žanr: RECENZIJA

Površina/Trajanje: 299,99

Naklada: 35.475,00

Gesla: LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Ocenjujemo

Gledališče

Nebo nad menoj

režija Tin Grabnar

koprodukcija [Lutkovno gledališče](#)[Ljubljana, Slovensko mladinsko gledališče, Univerza v Ljubljani, Center urbane kulture Kino Šiška](#)[Lutkovno gledališče Ljubljana](#)

★★★★★

Anita Gregorec in Lovro Finžgar se v predstavi *Nebo nad menoj* gibljeta in delujeta na površini odra, kjer na svetlečo okroglo platformo, ki se vrti okoli svoje osi, primikata in odmikata lutke ter scenske pripomočke, toda občinstvo pravzaprav spremlja predstavo na ogledalu nad njima. Pripoved »gledališkega dokumentarca« nastaja v zrcalu, v katerem odsevajo vse igralske akcije. Pred občinstvom preigrava individualno zgodbo polarnega medveda Nanooka, ki zaradi globalnega segrevanja izgublja lovišča ter je lačen, s čimer *Nebo nad menoj* na-

slovi aktualno tematiko podnebnih sprememb. Z njo se ukvarja skozi prizmo nečloveka, polarnega medveda, pri čemer je pozitiven odmik od siceršnje norme predstav za otroke ta, da Nanook ni antropomorfiziran – *Nebo nad menoj* kljub personalizaciji protagonista v maniri dokumentarca ohranja bolj ali manj točen prikaz značilnega vedenja in stisk. Zasnova mehanike lutk in scenografije je dobro premišljena. Dogajanje v zrcalu dobesedno nastavlja ogledalo človeški vrsti; predstava nam subtilno sporoča, da je naša, človeška vrsta, odgovorna za to, kar se odvija v zrcalu – dokumentarno prikazana stvarnost, ki jo živijo polarni medvedi, je prav toliko posledica dejanj človeške vrste, kot je preigravanje Nanookove zgodbe odvisno od lutkarstva Anite Gregorec in Lovra Finžgarja. Prav tako je prepričljiva in idejno utemeljena rešitev, da se vse scene odvijajo na vrtljivi okrogli platformi, ki v nekaterih scenah simbolizira Zemljo, v drugih pa posamičen ekosistem (severni

pol), na katerega vpliva globalno segrevanje, s čimer sta nakazana sovplivanje zemeljskih pojavov ter globalnost nekaterih sprememb. *Nebo na menoj* je estetsko izčiščena predstava, v kateri najdemo številne prepričljive podobe, ki se dobro povezujejo s subtilno, žanru primerno glasbeno podlago ter lučjo. Manj prepričljiva je idejna podstat predstave, ki se dobro kaže že skozi zasnovo lutk: če je poimenoovan in individualiziran medved Nanook bele barve ter ima na različnih lutkah, ki ga predstavljajo, izrisan obraz z obrazno mimiko, so vse druge nečloveške živali v predstavi prikazane kot črne sence. Lutke so izdelane iz folije, ki jo Anita Gregorec in Lovro Finžgar postavljata na svetlečo se platformo, in če je Nanook svetel in individualiziran, so druge živali – tjulnji, volkovi, ptice, pingvini – prikazane kot črni obrisi brez obrazov, sence brez individualnih zgodb, osebnosti ali perspektive. Predstavljene so le kot Nanookova hrana ali njegovi plenilci.

To je sporno, saj predstava, ki je na idejni ter besedilni ravni osredotočena zgolj na Nanooka, ne izriše globalnosti ter sovplivanja pojavov in vrst v ekosistemih ter ne prikaže individualnosti in pomembnosti življenjskih oblik. Z vidika ekologije, pa tudi etike živali, je ključno pripoznanje prepletenosti vseh vrst. Osredotočenost na posamezno vrsto je značilna prav za modus mišljenja in delovanja, ki postavi v središče človeka, ne glede na druge vrste ter nežive entitete (vodovje, gore, ozračje itd.), ter je pripeljal do trenutnega stanja – zato bi bilo za predstavo, ki si želi obravnavati človekov vpliv na druge vrste ter okolje, pomembno, da ne zapade isti logiki. Tudi če upoštevamo, da živimo sredi šestega velikega izumiranja vrst, se zdi nepremišljeno, da je uporabljen zgolj en sam (že tako medijsko zelo izpostavljen) primer ogrožene vrste. Nekoliko šepata tudi ritem in dramaturgija predstave: dogajalno je večinski delež predstave namenjen prikazu Nanookovega lova, vpliv človeka na okolje pa je obrazložen zelo na hitro, tudi nejasno in brez obravnave načinov segrevanja ozračja.

Od predstave, ki je sicer estetsko, scenografsko, igralsko in glasbeno prepričljiva, imamo na vsebinski ravni le malo – pa še tam se idejna plat ruši, ker sprejema način mišljenja ter perspektivo, ki naj bi jo poskusila postaviti pod vprašaj.

ANJA RADALJAC

FOTO IAKA VARMUŽ

Pripoved »gledališkega dokumentarca« nastaja v zrcalu, v katerem odsevajo vse igralske akcije.